

KOMENDANT
NADODRZAŃSKIEGO ODDZIAŁU
STRAŻY GRANICZNEJ

Krosno Odrzańskie, dnia 09 czerwca 2017 r.

Sygn. Kontr. 3/NK/17

Egz. nr 2.

NO-NK | 2720/17

12 06 2017

Pan ppłk SG Władysław PATUREJ

KOMENDANT
Placówki Straży Granicznej
w Jeleniej Górze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

z kontroli na temat „Nakładanie mandatów karnych i prowadzenie gospodarki mandatowej” zrealizowanej w trybie zwykłym w Placówce Straży Granicznej w Jeleniej Górze, ul. Hirszfelda 11a, 58-560 Jelenia Góra, ujętej w zatwierdzonym w dniu 01.12.2016 r. „Rocznym planie kontroli jednostek i komórek organizacyjnych Nadodrzańskiego Oddziału SG w 2017 r.” nr 11755/16.

Kontrolę na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹ przeprowadził w dniach od 28.03.2017 r. do 28.04.2017 r. zespół kontrolny w składzie:

kierownik zespołu:

Piotr Grzelak - Starszy Specjalista Wydziału Kontroli NoOSG upoważnienie nr 3/1/NK/17 z dnia 27.03.2017 r.²

członkowie zespołu:

chor. szt. SG Łukasz Najdek - Specjalista Wydziału Kontroli NoOSG upoważnienie nr 3/2/NK/17 z dnia 27.03.2017 r.³

Joanna Konieczka - Starszy Specjalista Wydziału Kontroli NoOSG upoważnienie nr 3/3/NK/17 z dnia 27.03.2017 r.⁴

Czynności kontrolne w jednostce kontrolowanej przeprowadzono w dniach: 28 marca 2017 r. oraz 20 kwietnia 2017 r.

Funkcję kierownika w jednostce kontrolowanej w okresie objętym kontrolą pełnił **ppłk SG Władysław PATUREJ**.

Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w książce kontroli Placówki Straży Granicznej Jeleniej Górze⁵ str. 2 poz. 2 wg Rtd Nr 50/14, RWD Nr 2/V/36/14.

¹ Dz.U. Nr 185, poz. 1092

² Akta kontroli, str. 9-10

³ Akta kontroli, str. 11-12

⁴ Akta kontroli, str. 13-14

⁵ Zwanej dalej PSG w Jeleniej Górze

I. Zakres kontroli.

Przedmiotem kontroli były:

- rozwiązania organizacyjno - funkcjonalne dotyczące wykonywania zadań związanych z prowadzeniem postępowań mandatowych oraz sprawowanie nadzoru nad kontrolowaną problematyką.
- legalność i rzetelność realizacji zadań związanych z nakładaniem przez funkcjonariuszy grzywien w drodze mandatów karnych.
- legalność, rzetelność i terminowość realizacji zadań dotyczących obrotu drukami ścisłego zarachowania i rozliczania środków pieniężnych z mandatów karnych.

Kontrolą objęto okres od 01.09.2016 r. do 28.03.2017 r.

II. Cel kontroli.

Celem kontroli było dokonanie oceny prowadzenia postępowań mandatowych przez funkcjonariuszy SG uwzględniając kryterium legalności i rzetelności, dokonywania rozliczeń finansowych za nałożone mandaty karne gotówkowe i prowadzenia obrotu drukami ścisłego zarachowania pod względem prawidłowości i terminowości. Celem kontroli była również ocena prawidłowości i skuteczności istniejących rozwiązań organizacyjno - funkcjonalnych oraz sprawowania nadzoru w PSG w Jeleniej Górze nad kontrolowaną problematyką. Ponadto celem kontroli było ujawnienie ewentualnych nieprawidłowości i ustalenie ich zakresu, przyczyn i skutków oraz osób za nie odpowiedzialnych.

III. Ocena skontrolowanej działalności.

Realizację zadań objętych zakresem kontroli uwzględniając kryterium legalności i rzetelności oceniono **pozytywnie z uchybieniami**. Ocenę końcową skontrolowanej działalności sporządzono w oparciu o takie czynniki jak: dobór próby, okres i zakres kontroli, wskazane mierniki oraz oceny częściowe na podstawie czterostopniowej skali⁶. Szczegółowy opis ustaleń w kontrolowanym obszarze zawarto w notatkach służbowych oraz zestawieniach tabelarycznych⁷. Kontrolę przeprowadzono na podstawie dokumentacji znajdującej się w Placówce SG w Jeleniej Górze, Pionie Głównego Księgowego, Wydziału Operacyjno-Śledczego i Wydziału Kadr i Szkolenia NoOSG. Poniżej przedstawiono ustalenia wynikające z przeprowadzonych czynności kontrolnych oraz oceny częściowe dotyczące poszczególnych obszarów objętych kontrolą.

Kontrolą objęto dokumentację związaną z nałożonymi przez funkcjonariuszy mandatami karnymi oraz wystawionymi drukami ścisłego zarachowania KP. Ustalono, że w okresie objętym kontrolą nałożono 84 gotówkowych i 20 kredytowanych mandatów karnych. W związku z powyższym dla osiągnięcia zamierzonego celu kontroli przyjęto, że prawidłowość nakładania przez funkcjonariuszy grzywien w drodze mandatów karnych zostanie sprawdzona na podstawie analizy co najmniej 50 % przypadków, natomiast kontrola rozliczeń środków finansowych dotyczyć będzie wszystkich mandatów gotówkowych. Dobór próby dokonany został w taki sposób, by była reprezentatywna dla całej populacji. Typowanie formularzy mandatów karnych odbyło się w sposób losowy na podstawie przedstawionych do kontroli bloczków mandatowych.

⁶ Obejmuje ona: ocenę pozytywną, pozytywną z uchybieniami, pozytywną z nieprawidłowościami oraz negatywną, zgodnie z zasadami określonymi we *Wprowadzeniu do kontroli w administracji rządowej* – Warszawa, marzec 2012 r., str. 62;

⁷ Akta kontroli, str. 63-64, 71-155, 173-179, 183-193

1. Rozwiązania organizacyjno - funkcjonalne dotyczące wykonywania zadań związanych z prowadzeniem postępowań mandatowych oraz sprawowanie nadzoru nad kontrolowaną problematyką.

Zespół kontrolny dokonał analizy przedstawionej do kontroli dokumentacji dotyczącej rozwiązań organizacyjno-funkcjonalnych przyjętych w PSG w Jeleniej Górze w zakresie nakładania grzywien w drodze mandatu karnego oraz rozliczeń finansowych za nałożone mandaty karne gotówkowe i prowadzenia obrotu drukami ścisłego zarachowania. Szczegółowe ustalenia zespołu kontrolnego ujęto w notatce służbowej⁸.

Komendant PSG w Jeleniej Górze z racji zajmowanego stanowiska służbowego planuje, organizuje, kontroluje i kieruje wykonywaniem przez podległych funkcjonariuszy zadań służbowych. Uszczegółowienie powyższych zadań ujęto w *Szczegółowym zakresie obowiązków i uprawnień*⁹ stanowiącego załącznik nr 13 do Decyzji Nr 110/A/14 Komendanta Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej z dnia 12 czerwca 2014 r. w sprawie określenia szczegółowego zakresu obowiązków i uprawnień dla: zastępców komendanta Oddziału, głównego księgowego, komendantów placówek, kierowników komórek organizacyjnych komendy oddziału, zespołu stanowisk samodzielnych, osób bezpośrednio podlegających komendantowi oddziału.

W *Wewnętrznym podziale zadań Placówki Straży Granicznej kat. II w Jeleniej Górze* wskazano podział obowiązków dotyczących nadzoru oraz prowadzenia postępowań mandatowych i gospodarki finansowej pomiędzy osoby funkcyjne i poszczególne komórki organizacyjne placówki¹⁰. Zadania związane z nakładaniem grzywien w drodze mandatu karnego realizowane są przez funkcjonariuszy Grup: ds. Cudzoziemców i Operacyjno – Śledczej. Merytoryczny nadzór nad ich wykonaniem, zgodnie z posiadanym zakresem obowiązków i uprawnień, sprawuje Zastępca Komendanta PSG w Jeleniej Górze [REDAKTOWANE]. Prowadzenie gospodarki i rozliczeń finansowych związanych z działalnością Placówki powierzono Zespołowi ds. Obsługi i Koordynacji Działań, który podlega bezpośrednio Komendantowi Placówki.

W okresie objętym kontrolą zadania związane z nakładaniem grzywien w drodze mandatu karnego w PSG w Jeleniej Górze realizowało 15 funkcjonariuszy. Wszyscy funkcjonariusze posiadali imienne upoważnienia do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego wydane przez Komendanta Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej na podstawie § 3 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 kwietnia 2014 r. w sprawie wykroczeń, za które funkcjonariusze Straży Granicznej są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego¹¹.

Do wykonywania czynności w zakresie rozliczania pobranych bloczków formularzy mandatowych oraz środków pieniężnych z mandatów karnych w PSG w Jeleniej Górze wyznaczono cztery osoby: pracownika oraz trzech funkcjonariuszy Zespołu do spraw Obsługi i Koordynacji Działań. Zgodnie z dyspozycją zawartą w § 30 ust. 2 *Instrukcji kasowej*¹² Komendant Placówki wystąpił z wnioskami do Komendanta NoOSG o upoważnienie tych osób do wykonywania funkcji inkasentów. Komendant NoOSG wydał funkcjonariuszom decyzje w sprawie powierzenia mienia oraz podpisał z pracownikiem umowę o indywidualnej odpowiedzialności

⁸ Akta kontroli, str. 71-76

⁹ Akta kontroli, str. 86-112

¹⁰ Akta kontroli, str. 77-85

¹¹ Dz. U. poz. 539 z późn. zm., zwane dalej *rozporządzeniem z 18 kwietnia 2014 r.*

¹² Stanowiąca załącznik nr 4 do Decyzji nr 20/15 Komendanta NoOSG z dnia 2 marca 2015 r. w sprawie dokumentacji dotyczącej zasad rachunkowości w Nadodrzańskim Oddziale Straży Granicznej.

materialnej pracownika za powierzone mienie. W przypadku braku możliwości rozliczenia się funkcjonariuszy z pobranych środków pieniężnych za wystawione mandaty u inkasentów, *Instrukcja kasowa* dopuszcza możliwość przyjęcia należności przez inkasentów zastępczych. W związku z powyższym Komendant Placówki wystąpił z wnioskami do Komendanta NoOSG o upoważnienie 7 funkcjonariuszy (kierowników zmian, funkcjonariuszy pełniących w zastępstwie służbę kierownika zmiany) do wykonywania przedmiotowej funkcji. Funkcjonariuszom wydano stosowne decyzje w sprawie powierzenia mienia.

Zapisy dotyczące dokonywania rozliczeń funkcjonariuszy z nałożonych mandatów znalazły odzwierciedlenie w skontrolowanych szczegółowych zakresach obowiązków i uprawnień osób wyznaczonych do wykonywania funkcji inkasentów i inkasentów zastępczych, co wymagane jest zapisami § 31 ust. 1 *Instrukcji kasowej*, zgodnie z którym wykonywanie czynności z zakresu gospodarki finansowej ujmuje się w zakresach obowiązków i uprawnień osób uprawnionych do pełnienia funkcji inkasentów oraz inkasentów zastępczych.

Zespół kontrolny ustalił, że funkcjonariusz po nałożeniu mandatu karnego sporządzał notatkę urzędową wskazując m.in. wysokość nałożonego mandatu oraz opis i kwalifikację prawną wykroczenia. Ponadto kierownik zmiany opracowywał meldunek o wykroczeniu. Z powyższymi dokumentami zapoznawał się Komendant Placówki dekretując je na Kierownika Grupy Operacyjno-Śledczej.

Z informacji otrzymanej z Placówki SG w Jeleniej Górze wynika, iż nadzór służbowy nad prowadzonymi przez podległych funkcjonariuszy postępowaniami mandatowymi prowadzony był w sposób stały, który polegał na kontrolowaniu i analizie dokumentacji sporządzanej po nałożeniu mandatu karnego. Ponadto czynnościom tym podlegała również dokumentacja dotycząca rejestracji mandatów. Czynności świadczące o kontroli i analizie dokumentacji służbowej dokumentowane były bezpośrednio na kontrolowanych materiałach i dokonywane przez Kierownika Grupy Operacyjno-Śledczej oraz Kierownika Zespołu ds. Przestępstw i Wykroczeń. Natomiast nadzór nad obiegiem bloczków mandatowych, druków KP, terminowością rozliczania środków finansowych wynikających z nałożonych mandatów karnych, realizowany był przez Kierownika Zespołu ds. Obsługi i Koordynacji Działań¹³.

Zespół kontrolny po analizie dokumentacji pozytywnie ocenia przyjęte w Placówce rozwiązania organizacyjne w obszarze objętym tematyką kontroli. Na wskazaną ocenę miały wpływ stwierdzone w toku kontroli wyłączenia mające charakter formalny i nie powodujące negatywnych skutków dla kontrolowanej jednostki. Powyższe świadczy o skutecznie prowadzonym nadzorze ze strony kierownictwa Placówki.

Uwzględniając kryterium legalności i rzetelności kontrolowany obszar oceniono **pozytywnie**.

2. Legalność i rzetelność realizacji zadań związanych z nakładaniem przez funkcjonariuszy grzywien w drodze mandatów karnych.

Postępowanie mandatowe jest jednym z trzech postępowań szczególnych uregulowanych w ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia*¹⁴. Szczególny charakter tego postępowania wynika z jego częściowego odformalizowania, jak i z szybkości w prowadzeniu i zakończeniu postępowania. W postępowaniu mandatowym

¹³ Akta kontroli, str. 3-5

¹⁴ j.t. Dz. U. z 2016 r., poz. 1713 z późn. zm., zwany dalej *kpow*

dochodzi do ukarania sprawcy wykroczenia mandatem karnym bezpośrednio po popełnieniu wykroczenia, bez konieczności kierowania sprawy do sądu.

W okresie objętym kontrolą, funkcjonariusze Placówki SG w Jeleniej Górze nałożyli łącznie 104 grzywny w drodze mandatu karnego, w tym 84 mandaty karne gotówkowe oraz 20 mandatów karnych kredytowanych. Ustalono również, że w jednym przypadku funkcjonariusz anulował formularz mandatu, sporządzając w tym zakresie notatkę urzędową ze wskazaniem przyczyny anulowania. W toku kontroli dokonano sprawdzenia 89 odcinków E formularzy mandatów karnych.

Uprawnienia funkcjonariuszy SG w zakresie nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego za wykroczenia wynikają z art. 11 ust.1 pkt 6a ustawy z dnia 12 października 1990 r. *o Straży Granicznej*¹⁵. Wykaz wykroczeń, za które funkcjonariusze SG uprawnieni są do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego określono w *rozporządzeniu z dnia 18 kwietnia 2014 r.* Kontrolujący ustalili, że we wszystkich przypadkach funkcjonariusze Placówki nakładali mandaty karne za wykroczenia wymienione we wskazanym wyżej akcie prawnym.

Zgodnie z § 4 i 5 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2002 r. *w sprawie nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego*¹⁶, funkcjonariusz nakładając na sprawcę wykroczenia mandat karny, na odcinku „C” formularza:

- wpisuje wysokość nałożonej grzywny,
- oznacza rodzaj mandatu oraz wypełnia rubryki dotyczące ukaranego zgodnie z opisem; w razie niemożności stwierdzenia numeru PESEL wpisuje datę urodzenia ukaranego,
- wpisuje rodzaj i charakter wykroczenia oraz kwalifikację prawną,
- w przypadku naruszenia przepisów o ruchu drogowym, wpisuje liczbę punktów przewidzianych za to naruszenie na podstawie odrębnych przepisów,
- wpisuje swój numer służbowy, datę nałożenia mandatu oraz składa swój podpis.

Sprawca wykroczenia potwierdza przyjęcie mandatu karnego, składając czytelny podpis na odcinku formularza.

W wyniku zapoznania się z udostępnionymi odcinkami „E” formularzy mandatów karnych zespół kontrolny stwierdził następujące błędy w ich wypełnieniu:

- a) na 11 formularzach mandatów karnych stwierdzono nieczytelny podpis sprawcy wykroczenia¹⁷. Powyższe dotyczyło mandatów karnych gotówkowych wystawionych dla sprawców wykroczenia niebędących obywatelami RP, tak więc pomimo braku czytelnego podpisu mandaty stały się prawomocne z chwilą uiszczenia grzywny funkcjonariuszowi, który ją nałożył.
- b) w 1 przypadku wpisano na formularzu kwalifikację prawną wykroczenia bez jego pełnego opisu¹⁸.
- c) na 6 formularzach mandatów w rubryce „opis i kwalifikacja prawna wykroczenia” wpisano wyłącznie artykuł określający popełnione wykroczenie bez wskazania nazwy aktu prawnego, z którego artykuł pochodzi¹⁹. Ustalono jednak, że funkcjonariusze każdorazowo wskazywali rodzaj i charakter wykroczenia, zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 2c) *rozporządzenia z dnia 22 lutego 2002 r.*

¹⁵ j.t. Dz. U. z 2016 r., poz. 1643 z późn. zm.

¹⁶ j.t. Dz. U. z 2017 r., poz. 613, zwanego dalej *rozporządzeniem z dnia 22 lutego 2002 r.*

¹⁷ Akta kontroli, str. 57-58, 166, 196-202, 205

¹⁸ Akta kontroli, str. 208

¹⁹ Akta kontroli, str. 59-61, 166, 203-204

- d) w 1 przypadku funkcjonariusz nakładając mandat karny gotówkowy za naruszenie drogowe niepotrzebnie przypisał punkty cudzoziemcowi²⁰. Jak wynika z § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie postępowania z kierowcami naruszającymi przepisy ruchu drogowego²¹, wpisowi do ewidencji nie podlega kierowca niebędący obywatelem polskim i nieposiadający karty pobytu. Należy jednak wskazać, że w tym wypadku nie przesłano karty rejestracyjnej do jednostki Policji.
- e) na trzech formularzach mandatów karnych nie wpisano daty urodzenia ukaranego²², co było wymagane zapisami § 4 ust. 1 pkt 2b oraz § 5 ust. 1 rozporządzenia z dnia 22 lutego 2002 r. Stwierdzone powyżej błędy zespół kontrolny uznał za uchybienia, które miały charakter formalny i nie wpłynęły negatywnie na działalność kontrolowanego podmiotu. Za stwierdzone uchybienia odpowiedzialni byli funkcjonariusze nakładający grzywny w drodze mandatu karnego.

Zgodnie z art. 96 § 1 kpow w postępowaniu mandatowym można nałożyć grzywnę w wysokości do 500 złotych, a w przypadku, o którym mowa w art. 9 § 1 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń²³ - do 1000 złotych. Jednym z wyjątków od powyższej zasady jest wysokość grzywien określona w załączniku do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 listopada 2003 r. w sprawie wysokości grzywien nakładanych w drodze mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń²⁴. W wyniku porównania danych dotyczących wysokości nałożonej grzywny z opisem i kwalifikacją prawną wykroczenia ustalono, że funkcjonariusze PSG w Jeleniej Górze stosowali prawidłowe wysokości grzywien.

W toku realizacji czynności kontrolnych ustalono, że w PSG w Jeleniej Górze prowadzono Rejestr mandatów i pouczeń²⁵, w którym każdorazowo po nałożeniu mandatu karnego lub zastosowaniu pouczenia, dokonywano stosownych adnotacji. W przypadku nałożenia mandatu karnego kredytowanego, w rejestrze wskazywano również informację o numerze pisma, za którym przesyłano karty rejestracyjne do jednostek Policji.

Na podstawie przedstawionej do kontroli dokumentacji ustalono, że funkcjonariusze Placówki SG w Jeleniej Górze realizowali obowiązek wynikający z § 4 ust. 10 rozporządzenia z dnia 25 kwietnia 2012 r. dotyczący przekazywania informacji o nałożeniu mandatu karnego lub prowadzeniu postępowania w sprawie o naruszenie do komendanta powiatowego lub miejskiego albo komendanta rejonowego Policji, właściwego ze względu na miejsce popełnienia naruszenia, w celu wpisania do ewidencji kierowców naruszających przepisy, zgodnie z § 2 przedmiotowego rozporządzenia.

Uwzględniając kryterium legalności i rzetelności kontrolowany obszar oceniono **pozytywnie z uchybieniami.**

3. Legalność, rzetelność i terminowość realizacji zadań dotyczących obrotu drukami ścisłego zarachowania i rozliczania środków pieniężnych z mandatów.

Zasady obrotu drukami ścisłego zarachowania w postaci mandatów karnych oraz druków dowodów wpłat, a także sposób i terminowość rozliczania wpłat za nałożone grzywny w drodze mandatu karnego uregulowane zostały w:

²⁰ Akta kontroli, str. 204

²¹ Dz. U. poz. 488, zwanego dalej rozporządzeniem z dnia 25 kwietnia 2012 r.

²² Akta kontroli, str. 205-207

²³ j.t. Dz. U. z 2015 r. poz. 1094 z późn. zm.

²⁴ t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1624 z późn. zm.

²⁵ Akta kontroli, str. 33-51

- 1) Szczegółowej karcie obiegu mandatu karnego, stanowiącej załącznik nr 34 do Instrukcji obiegu dowodów księgowych²⁶;
- 2) *Instrukcji kasowej*.

Zgodnie w ww. instrukcjami gospodarką mandatową w placówce zajmuje się wyznaczony inkasent, który m.in.:

- 1) pobiera bloczki mandatowe oraz dowody wpłaty z Kasy NoOSG,
- 2) ewidencjonuje w rejestrze druków ścisłego zarachowania,
- 3) wydaje za pokwitowaniem druki do użytku funkcjonariuszom upoważnionym do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego lub kierownikom zmiany,
- 4) rozlicza wykorzystane bloczki mandatowe oraz odcinki D mandatów,
- 5) przyjmuje wpłaty z tytułu nałożonych mandatów karnych, wydając jednocześnie dowód wpłaty.

W dniu 28.03.2017 r. zespół kontrolny dokonał sprawdzenia stanu ewidencyjnego i faktycznego posiadanych druków ścisłego zarachowania - formularzy mandatów karnych i formularzy dowodów wpłaty oraz przechowywanej gotówki z mandatów karnych gotówkowych w PSG w Jeleniej Górze. Szczegółowe ustalenia z czynności kontrolnych ujęto w notatce służbowej²⁷.

Na podstawie porównania zapisów w księgach druków ścisłego zarachowania prowadzonych w PSG w Jeleniej Górze²⁸ z zapisami w ewidencji prowadzonej przez kasjera NoOSG²⁹ ustalono, że obrót drukami ścisłego zarachowania odbywał się zgodnie z przyjętym algorytmem postępowania wskazanym w *Szczegółowej karcie obiegu mandatu karnego* oraz *Instrukcji kasowej*. W księdze druków ścisłego zarachowania prowadzonej przez inkasenta odnotowywano fakt pobrania oraz zdania do Kasy NoOSG bloczków mandatowych oraz dowodów wpłaty, ponadto w tej samej ewidencji odnotowywano fakt przekazania i przyjęcia bloczków mandatów karnych i dowodów wpłaty KP dla Kierownika zmiany. Kierownicy zmiany natomiast prowadzili *Wykaz druków ścisłego zarachowania*³⁰, w którym ewidencjonowali przyjęcie na stan oraz zdanie wykorzystanych bloczków dowodów wpłaty oraz mandatów karnych dla inkasenta. Wydanie bloczków mandatowych do służby Kierownicy zmiany odnotowywali natomiast w *Księżce ewidencji formularzy mandatów karnych wydawanych funkcjonariuszom do służby w PSG w Jeleniej Górze*³¹. W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych w PSG w Jeleniej Górze stwierdzono, że na podstawie ewidencji druków ścisłego zarachowania możliwe jest określenie osób będących w aktualnym posiadaniu bloczków mandatowych oraz dowodów wpłaty KP, co ogranicza ryzyko utraty kontroli nad dokumentami oraz rozmycia odpowiedzialności za powierzone druki.

²⁶ wprowadzonego decyzją Nr 277 Komendanta Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej z dnia 19 listopada 2013 r. w sprawie wprowadzenia do użytku służbowego instrukcji obiegu i kontroli dowodów księgowych Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej i zmienionej Decyzją nr 108/16 Komendanta Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej z dnia 9 listopada 2016 r. - zwanego dalej „*Szczegółową kartą obiegu mandatu karnego*”

²⁷ Akta kontroli, str. 63-64

²⁸ Rtd-32/13

²⁹ RWD Nr 53/146/15

³⁰ RWD 2/XI/20/17

³¹ RWD nr 2/X/39/16 oraz RWD nr 2/XI/19/17

Zgodnie z art. 98 § 1 *kpow* w postępowaniu mandatowym można nałożyć grzywnę w drodze mandatu karnego:

- 1) wydawanego ukaranemu po uiszczeniu grzywny bezpośrednio funkcjonariuszowi, który ją nałożył – zwanym dalej „gotówkowym”;
- 2) kredytowanego, wydawanego ukaranemu za potwierdzeniem odbioru;
- 3) zaocznego.

W przypadku nałożenia mandatu karnego gotówkowego istnieje konieczność pobierania środków finansowych przez funkcjonariusza bezpośrednio w chwili nałożenia grzywny. Tryb postępowania z pobranymi środkami finansowymi określono w *Szczegółowej karcie obiegu mandatu karnego* oraz *Instrukcji kasowej*. Zgodnie z terminami określonymi w *Szczegółowej karcie obiegu mandatu karnego* rozliczenie się funkcjonariusza z nałożonego mandatu karnego powinno następować po zakończonej służbie u inkasenta bądź inkasenta zastępczego. Dodatkowo zgodnie z § 30 ust. 3 *Instrukcji kasowej* przyjęcie należności za wystawione mandaty powinno być udokumentowane wystawieniem dowodu wpłaty – KP.

Zespół kontrolny ustalił, że mandaty karne gotówkowe nałożone w okresie objętym kontrolą przez funkcjonariuszy PSG w Jeleniej Górze opiewały na łączną kwotę 8.080,00 zł. Rozliczenie przedmiotowych środków finansowych, zgodnie z § 30 ust. 3 i 4 *Instrukcji kasowej*, dokumentowane było wystawieniem dowodu KP przez inkasenta zastępczego i następowało w chwili zdawania służby przez funkcjonariuszy.

Analiza dowodów wpłaty wystawionych przez kierowników zmiany wykazała, że każdorazowo dokonywali oni rozliczeń środków pieniężnych pobranych za mandaty u inkasenta. Przyjęcie należności za mandaty inkasent dokumentował dokonując adnotacji na odwrocie ostatniego wykorzystanego przez inkasenta zastępczego odcinka bloczka dowodów wpłat. Ponadto wystawiał dowód wpłaty, który potwierdzał przyjęcie środków od inkasenta zastępczego. Powyższe było zgodne z § 30 ust. 7 *Instrukcji kasowej*. Niemniej jednak stwierdzono jeden przypadek rozliczenia przyjętych należności u inkasenta z opóźnieniem wynoszącym 1 dzień³². Z dokumentacji poddanej kontroli wynika, że w dniu 20.12.2016 r. w służbie nieobecni byli inkasenci, którzy w większości przypadków w okresie objętym kontrolą dokonywali rozliczeń z inkasentami zastępczymi³³. Natomiast na podstawie złożonych w toku kontroli wyjaśnień³⁴ ustalono, że pozostali dwaj inkasenci, z uwagi na nałożenie się wielu zadań do realizacji zapomnieli o obowiązku rozliczenia pobranych środków finansowych od inkasentów zastępczych. Powyższą sytuację kontrolerzy ocenili jako uchybienie, gdyż opóźnienie nie spowodowało przekroczenia terminów na odprowadzenie pobranych środków finansowych na rachunek bankowy NoOSG, określonych w § 33 ust. 1 *Instrukcji kasowej*.

W okresie objętym kontrolą w 11 przypadkach³⁵ kierownicy zmiany nie realizowali obowiązku wynikającego z § 30 ust. 6 *Instrukcji kasowej*, tj. w przypadku braku możliwości dokonania rozliczeń u inkasenta nie dokonywali wpisów w Centralnej Bazie Danych Straży Granicznej System Wspomagania Kierowania³⁶ o wartości kwoty przekazywanej podczas zdawania służby oraz wykorzystaniu bloczków dowodów wpłaty. Ponadto w 3 przypadkach dokonano wpisów w systemie SWK, jednak były one niezgodne z ustalonym wzorem określonym

³² Akta kontroli, str. 67-68, 178

³³ Akta kontroli, str. 170-172

³⁴ Akta kontroli, str. 181-182, 194

³⁵ Akta kontroli, str. 183-193

³⁶ Zwanego dalej SWK

w § 30 ust. 6 *Instrukcji kasowej*. Z wyjaśnień Komendanta PSG w Jeleniej Górze wynika, że z powodu błędnej interpretacji obowiązujących przepisów przez Kierownika Zespołu ds. Obsługi Koordynacji Działań PSG w Jeleniej Górze [REDAKTOWANE] kierownicy zmian powyższą czynność wykonywali pod kodem 463 „depozyt”. W trakcie trwania kontroli zobligowano funkcjonariuszy pełniących służbę kierownika zmiany do odnotowywania faktu przekazania gotówki i bloczków dowodów wpłaty w „opisie zdarzenia kod 101”³⁷. Zespół kontrolny powyższe ocenił jako uchybienie, które nie miało wpływu na rozliczenia środków pieniężnych i nie wpłynęło negatywnie na kontrolowaną działalność.

Przed dokonaniem wpłaty do banku środki pieniężne przechowywane były w pomieszczeniu inkasentów nr 001 w kasetce metalowej, umieszczonej w szafie metalowej, do której dostęp mieli inkasenci: Pani [REDAKTOWANE] oraz [REDAKTOWANE]. W dniu przeprowadzenia czynności kontrolnych w PSG w Jeleniej Górze inkasent przechowywał 100 zł za nałożone grzywny, które pobrał od kierownika zmiany. W przypadku rozliczenia mandatów u inkasenta zastępczego środki finansowe przechowywane były w pomieszczeniu kierownika zmiany nr 106 w szafie metalowej. Powyższe jest zgodne z zasadami określonymi w § 34 *Instrukcji kasowej*.

Rozliczone przez inkasenta środki z mandatów gotówkowych na podstawie umowy zawartej przez Komendanta NoOSG z Bankiem Zachodnim WBK SA w Jeleniej Górze wpłacane były w miarę możliwości w najkrótszym czasie na rachunek bankowy, co potwierdzają poddane kontroli dowody wpłaty, przechowywane u inkasenta. Powyższe zgodne było z algorytmem postępowania wskazanym w *Szczegółowej karcie obiegu mandatu karnego* oraz § 33 ust. 1 i 2 *Instrukcji kasowej*.

Poddane kontroli druki dowodów wpłat wypełnianie były czytelnie, nie dokonywano w nich poprawek kwot. W dwóch przypadkach w bloczku dowodów wpłaty KP nie wpisano daty wypełnienia druku³⁸, a w jednym przypadku błędnie ją wskazano³⁹. Powyższe uchybienia nie miały jednak wpływu na ocenę kontrolowanej działalności.

Stwierdzone w toku kontroli uchybienia nie spowodowały negatywnych skutków w działalności Placówki SG w Jeleniej Górze ani nie spowodowały uszczuplenia dochodów budżetu państwa. W związku z czym uwzględniając kryterium legalności, rzetelności i terminowości kontrolowany obszar oceniono **pozytywnie z uchybieniami**.

IV. Wnioski/zalecenia

1. Przy wypełnianiu formularzy mandatów karnych, ściśle przestrzegać zasad określonych w *rozporządzeniu z dnia 22 lutego 2002 r.*
2. W SWK rzetelnie dokonywać wpisów, o których mowa § 30 ust. 5 i 6 *Instrukcji kasowej*, dotyczących przekazania-przyjęcia podczas zdawania-przyjmowania służby bloczków KP oraz przyjętych środków pieniężnych za wystawione mandaty karne gotówkowe przez wyznaczonych inkasentów zastępczych.

³⁷ Akta kontroli, str. 181-182

³⁸ Akta kontroli, str. 54,70,178

³⁹ Akta kontroli, str. 48, 52-53, 195

- V. Informację o sposobie wykonania wniosków/zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia należy przedłożyć Komendantowi Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej w terminie do 14.07.2017 r. za pośrednictwem Naczelnika Wydziału Kontroli NoOSG.
- VI. Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden – przeznaczony dla kierownika jednostki kontrolowanej – doręczany jest za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

plk-SG Jacek SZCZĄCHOR

Sporządzono w 2 egzemplarzach:

Egz. nr 1 - Komendant Placówki SG w Jeleniej Górze - ZPO

Egz. nr 2 - WK NoOSG

Wyk. Zespół kontrolny (666 2353)

Dnia 07.06.2017 r.